

1

Vier uur na zijn mislukte zelfmoordpoging zette zijn vliegtuig de landing naar het vliegveld van Ljubljana in. Er klonk een toon, en boven zijn hoofd lichtte het lampje van de veiligheidsgordels op. Naast hem gespte een Zwitserse zakenvrouw haar gordel vast en staaarde uit het raampje naar de heldere Sloveense lucht – er was maar een afwerende opmerking nodig geweest om haar ervan te overtuigen dat de trilende Amerikaan naast haar geen interesse had in een gesprek.

De Amerikaan sloot zijn ogen en dacht aan het fiasco die morgen in Amsterdam – geweevuur, rondvliegend glas, versplinterd hout, sirenes.

Als zelfmoord een zonde is, dacht hij, wat betekent het dan voor iemand die niet in zonde gelooft? Een afkeer van het leven? Waarschijnlijk wel, want de enige onveranderlijke basiswet van het leven is de voortzetting van het bestaan. Kijk maar naar onkruid, kakkerlakken, mieren en duiven. Alle levende wezens werken aan maar één gemeenschappelijk doel: in leven blijven. Dat is de enige onbetwistbare theorie van alles.

Hij had de laatste paar maanden zo vaak over zelfmoord nagedacht, had de daad van zo veel kanten bekeken, dat die hem weinig meer deed. Het werkwoord ‘zelfmoord plegen’ was niet tragischer dan ‘ontbijten’ of ‘zitten’, en het verlangen om zichzelf van kant te maken, was vaak net zo sterk als zijn verlangen om te slapen.

Soms was het een passieve impuls – roekeloos rijden zonder gordel; zonder te kijken een drukke straat oversteken – maar de laatste tijd had hij steeds vaker de neiging om de verantwoordelijkheid voor zijn dood in eigen hand te nemen. De Grotere Stem, zou zijn moeder het waarschijnlijk hebben genoemd: *Daar ligt het mes; je weet wat je te doen staat. Doe het raam open en probeer te vliegen.* En om halfvijf die ochtend, toen hij in Amsterdam boven op een vrouw lag en haar tegen de grond gedrukt hield omdat haar slaapkamerraam door een

machinegeweer onder vuur werd genomen, had die Grotere Stem hem ingefluisterd dat hij overeind moest komen om de kogelregen als een man tegemoet te treden.

Hij had de hele week in Holland doorgebracht om een zestigjarige, door de vs gesteunde politica te bewaken die een prijs op haar hoofd had vanwege haar uitlatingen inzake het immigratievraagstuk. De huurmoordenaar, die in sommige kringen slechts bekend stond als ‘de Tijger’, had die ochtend voor de derde keer een aanslag op haar gepleegd. Als het hem was gelukt, dan zou hij de stemming van die dag in de Tweede Kamer over haar conservatieve immigratiewet hebben laten ontsporen.

Hoe het voortbestaan van een politica – in dit geval een vrouw die carrière had gemaakt door in te spelen op de nukken van bange boeren en verbitterde racisten – zijn eigen land tot nut kon zijn, was hem onbekend. ‘Aan de macht blijven,’ had Grainger hem ooit gezegd, ‘is tien keer zo moeilijk als aan de macht komen.’

Principes deden er in zijn vak niet toe. Actie bestond om de actie. Maar toen hij daar lag, onder de glasscherven, met de vrouw onder zich die boven het knetterende geluid – als van een braadpan – van het versplinterende raamkozijn uit gilde, dacht hij: *Wat doe ik hier?* Hij had zelfs een hand plat op het met houtsnippers bedekte vloerkleed gelegd en was begonnen zichzelf omhoog te drukken om deze moordenaar recht aan te kunnen kijken. Op dat moment hoorde hij, te midden van al die herrie, het opgewekte deuntje van zijn mobiele telefoon. Hij haalde zijn hand van de vloer, zag dat het Grainger was die hem belde, en schreeuwde: ‘Ja, wat?’

‘Rivierrein langst de Eva,’ zei Tom Grainger.

‘En Adam.’

Grainger, erudiet als hij was, had *go-codes* samengesteld uit beginregels van romans. Zijn eigen joyceaanse code vertelde hem dat hij nodig was op een nieuwe plek. Maar er was niets nieuw meer. De niet-aflatende stroom steden, hotelkamers en wantrouwende gezichten waaruit zijn leven de afgelopen jaren had bestaan, was van een verbijsterende eentonigheid. Hield het dan nooit op?

Dus drukte hij zijn baas weg, zei tegen de gillende vrouw dat ze moest blijven liggen waar ze lag en kwam zelf overeind... maar ging niet dood. De kogelregen was opgehouden en had plaatsgemaakt voor

de gillende sirenes van de Amsterdamse hermandad.

‘Slovenië,’ vertelde Grainger hem later, terwijl hij de politica veilig naar de Tweede Kamer reed. ‘Portoro–, aan de kust. Het gaat om een verdwenen koffer vol belastingsgeld en een vermiste bureauchef, Frank Dawdle.’

‘Ik moet er even tussenuit, Tom.’

‘Het zal net een vakantietripje zijn. Je contactpersoon is Angela. Een bekend gezicht. Blijf na afloop lekker hangen, geniet van het water.’

Terwijl Grainger maar doorwauwelde en de klus summier uit de doeken deed, was zijn maag gaan opspelen. Hij had er nu nog last van, een stekende pijn.

Als de onveranderlijke wet van het bestaan is te bestaan, maakt dat het tegenovergestelde dan tot een soort misdaad?

Nee. Zelfmoord als misdaad impliceert dat de natuur onderscheid zou maken tussen goed en kwaad. De natuur maakt alleen onderscheid tussen stabiliteit en instabiliteit.

Misschien was dat het cruciale punt – stabiliteit. Hij was afgegeden naar een afgelegen hoekje van de extremen, het uiterste randje van de totale instabiliteit. Hij was een belachelijk instabiel figuur. Hoe zou het leven hem kunnen toelachen? Het leven wilde hem ongetwijfeld ook dood hebben.

‘Meneer?’ zei een geblondeerde, glimlachende stewardess. ‘Uw veiligheids gordel.’

‘Wat is daarmee?’

‘U moet hem omdoen. We gaan landen. Het is voor uw eigen veiligheid.’

Hoewel hij in lachen had kunnen uitbarsten, gespte hij hem speciaal voor haar vast. Daarna stak hij zijn hand in zijn jaszak, haalde een wit enveloppe vol pillen tevoorschijn die hij in Düsseldorf had gekocht en slikte twee dexedrine. Leven of sterven was één ding; op dit moment wilde hij gewoon wakker blijven.

De Zwitserse zakenvrouw nam hem argwanend op toen hij zijn drugs wegborg.

De knappe brunette met het ronde gezicht achter het bekraste kogelvrije glas volgde hem met haar blik terwijl hij aan kwam lopen. Hij stelde zich voor dat hij wist wat ze zag – hoe groot zijn handen wa-

ren, bijvoorbeeld. Pianistenhanden. Door de dexedrine trilden ze een beetje, en als ze dat zag, zou ze zich misschien afvragen of hij in gedachten een sonate speelde.

Hij overhandigde haar een verfromfaaid Amerikaans paspoort, dat meer grenzen gepasseerd was dan dat van menig diplomaat. Een pianist op tournee, zou ze kunnen denken. Een beetje bleek, klam van de lange vlucht die hij net achter de rug had. Bloeddoorlopen ogen. Aviofobie – vliegangst – zou ze waarschijnlijk veronderstellen.

Hij wist een glimlach tevoorschijn te toveren, waardoor ze haar professionele verveelde gezichtsuitdrukking liet varen. Ze was echt erg aantrekkelijk en hij wilde haar met zijn glimlach laten weten dat haar gezicht een vriendelijk Sloveens welkom vormde.

Het paspoort gaf haar zijn personalia: 1 meter 82. Geboren in juni 1970 – eenendertig jaar oud. Pianist? Nee, in Amerikaanse passen staat geen beroep vermeld. Ze sloeg haar ogen naar hem op en vroeg met haar onzekere accent: ‘U bent Charles Alexander?’

Hij betraptte zichzelf erop dat hij weer paranoïde in het rond keek en wierp haar nog een glimlach toe. ‘Inderdaad.’

‘Bent u hier voor zaken of als toerist?’

‘Als toerist.’

Ze hield het geopende paspoort onder een uv-lamp om het watermerk beter te kunnen zien, pakte een stempel en liet die boven een van de overgebleven lege bladzijden hangen. ‘Hoe lang blijft u in Slovenië?’

De groene ogen van Charles Alexander bleven welwillend op haar rusten. ‘Vier dagen.’

‘Voor een vakantie? U zou minstens een week moeten blijven. Er is hier veel te zien.’

Hij lachte weer even naar haar en schudde zijn hoofd. ‘Misschien hebt u gelijk. Ik zal wel zien hoe het gaat.’

Tevreden stempelde ze het paspoort af en schoof het onder het glas door naar hem terug. ‘Veel plezier in Slovenië.’

Hij liep door de bagageruimte, waar andere passagiers van zijn vlucht op lege karretjes geleund bij de band op hun bagage stonden te wachten. Niemand scheen acht op hem te slaan, dus hield hij op met als een paranoïde drugskoerier om zich heen te kijken. Het kwam door zijn maag, wist hij, en door het feit dat de dexedrine begon te

werken. De twee invoerbalijs waren onbemand en hij vervolgde zijn weg door een paar schuifdeuren van spiegelglas, die automatisch voor hem opengingen. Een menigte verwachtingsvolle gezichten wendde zich weer van hem af toen ze zagen dat hij niet bij hen hoorde. Hij deed zijn das wat lossen.

De laatste keer dat Charles Alexander in Slovenië was, jaren geleden, had hij een andere naam gehad, net zo vals als de naam die hij nu gebruikte. Destijds verkeerde het land nog in staat van opwinding door de tiendaagse oorlog waarmee het zich in 1991 van Joegoslavië had afgescheiden. Dicht tegen Oostenrijk aangeschurkt, was Slovenië altijd al het buitenbeentje geweest in de lappendeken van de federatie, meer Duits dan Slavisch. De rest van Joegoslavië beschuldigde de Slovenen – niet geheel ten onrechte – van snobisme.

Nog voor hij buiten kwam zag hij Angela Yates op het drukke trottoir voor de aankomsthal staan. Boven haar keurige broek droeg ze een blauwe blazer, en ze stond met haar armen over haar borsten gevouwen te roken terwijl ze door het grijze ochtendlicht uitkeek over de rijen geparkeerde auto's voor het vliegveld. Hij liep niet meteen op haar af, maar zocht een toilet op en bekeek zichzelf in de spiegel. De bleekheid en het zweet hadden niets met vliegangst te maken. Met een ruk deed hij zijn das af, plensde water in zijn gezicht, wreef zich in zijn roodomrande ogen en deed ze een paar keer open en dicht, maar hij zag er nog steeds hetzelfde uit.

‘Sorry dat je voor mij je bed uit moest komen,’ zei hij toen hij eenmaal buiten was.

Angela schrok op, een angstige blik schoot door haar lavendelblauwe ogen. Meteen daarop grijnsde ze breed. Ze zag er moe uit, maar dat kon ook niet anders. Ze had vier uur gereden om hem op te halen van het vliegveld, wat inhield dat ze op zijn laatst om vijf uur vanmorgen uit Wenen moest zijn vertrokken. Ze gooide haar onopgerookte sigaret, een Davidoff, weg, sloeg hem op zijn schouder en omhelsde hem. De tabaksgeur stelde hem op zijn gemak. Ze hield hem op armlengte van zich af. ‘Eet je wel goed?’

‘Eten wordt overschat.’

‘En je ziet er niet uit.’

Hij haalde zijn schouders op, terwijl zij haar hand voor haar mond sloeg en gaapte.

‘Haal je het wel?’ vroeg hij.

‘Niet geslapen vannacht.’

‘Heb je iets nodig?’

Angela liet haar glimlach zakken. ‘Slik je die troep nou nog steeds?’

‘Alleen in noodgevallen,’ loog hij, want hij had de laatste twee pillen enkel en alleen genomen omdat hij er zin in had, en nu de rillingen door zijn bloedbaan liepen, voelde hij de behoefte om ook de rest achterover te slaan. ‘Wil je er een?’

‘Alsjeblíeft.’

Ze staken een toegangsweg over die verstopt was met het vroege ochtendverkeer van taxi’s en bussen naar de stad en daalden een betonnen trap af naar de parkeerplaats. Ze fluisterde: ‘Is het Charles tegenwoordig?’

‘Alweer bijna twee jaar.’

‘Nou, ik vind het een bespottelijke naam. Te aristocratisch. Ik weiger hem te gebruiken.’

‘Ik blijf maar om een nieuwe vragen. Een maand geleden was ik in Nice, maar een of andere Rus had al van Charles Alexander gehoord.’

‘O?’

‘Hij had me bijna vermoord, die Rus.’

Ze glimlachte alsof hij een grapje maakte, maar dat was niet zo. Toen vroegen zijn knetterende synapsen zich af of hij niet te mededeelzaam was. Angela wist niets van zijn werk en dat was ook niet de bedoeling.

‘Vertel eens iets over die Dawdle. Hoe lang heb je met hem samengewerkt?’

‘Drie jaar.’ Ze haalde haar sleutelbos tevoorschijn en drukte op een zwart knopje tot ze drie rijen verder een grijze Peugeot in het oog kreeg waarvan de lichten begonnen te knipperen. ‘Frank is mijn baas, maar we houden het informeel. Gewoon een kleine vertegenwoordiging van de Firma op de ambassade.’ Ze pauzeerde even. ‘Hij is een tijdje verliefd op me geweest. Kun je je voorstellen? Hij had niet in de gaten wat er zich onder zijn ogen afspeelde.’

Hij bespeurde een hysterische ondertoon in haar stem en was bang dat ze in tranen zou uitbarsten. Toch ging hij verder. ‘Wat denk je? Zou hij het gedaan kunnen hebben?’

Angela opende de kofferbak van de Peugeot. ‘Absoluut niet. Frank

Dawdle was geen bedrieger. Een beetje een lafaard misschien. Wist zich niet te kleden. Maar altijd betrouwbaar. Hij heeft het geld niet gestolen.’

Charles gooide zijn tas in de kofferbak. ‘Waarom praat je over hem in de verleden tijd, Angela?’

‘Ik ben gewoon bang.’

‘Waarvoor?’

Angela fronste geïrriteerd haar wenkbrauwen. ‘Dat hij dóód is. Wat dacht je dan?’

2

Ze reed erg voorzichtig, wat volgens hem het onvermijdelijke gevolg was van haar twee jaar in Oostenrijk. Was ze in Italië gestationeerd geweest, of zelfs hier in Slovenië, dan had ze niet de hele tijd haar richtingaanwijzers gebruikt en zou ze die irritante maximumsnelheidsborden hebben genegeerd.

Om de spanning uit de lucht te halen, begon hij over oude Londense vrienden uit de tijd dat ze allebei, onder de vage noemer attaché, vanuit die ambassade opereerden. Hij was daar halsoverkop vertrokken en het enige wat Angela wist, was dat hij voor zijn nieuwe baan, bij een of andere geheime afdeling van de Firma, regelmatig van naam moest veranderen, en dat hij weer onder hun oude baas, Tom Grainger, werkte. De rest van het bureau in Londen geloofde wat hen verteld was – dat hij was ontslagen. Ze zei: ‘Ik vlieg er af en toe heen voor een feestje. Ze nodigen me altijd uit. Maar het is een treurig zootje, weet je dat? Alle diplomaten. Ze hebben allemaal iets heel droevigs over zich.’

‘Meen je dat nou?’ vroeg hij, hoewel hij precies wist wat ze bedoelde.

‘Zoals ze leven in die kleine ommuurde enclaves van ze. Ze doen het graag lijken alsof ze iedereen buitensluiten, maar in feite zitten ze zelf opgesloten.’

Dat was mooi gezegd en het deed hem denken aan Graingers waan-ideeën over wereldheerschappij – Romeinse buitenposten in vijandelijk gebied.

Toen ze eenmaal over de A1 naar het zuidwesten reden, kwam Angela weer ter zake. ‘Heeft Tom je alle details gegeven?’

‘Niet echt. Heb je een sigaret voor me?’

‘Niet in de auto.’

‘O.’

‘Vertel me wat je weet, dan praat ik je wel bij.’

Ze reden door een dicht bos; pijnbomen flitsten voorbij terwijl hij het korte gesprekje met Tom Grainger samenvatte. ‘Hij zei dat die Frank Dawdle van jou hierheen gestuurd was om een koffer met geld af te leveren. Hij heeft niet gezegd hoeveel.’

‘Drie miljoen.’

‘Dollar?’

Ze knikte naar de weg.

Charles vervolgde: ‘Hij is voor het laatst gezien in het Metropole Hotel in Portorož, door de Sloveense inlichtingendienst. In zijn kamer. Daarna is hij verdwenen.’ Hij wachtte tot ze de verschillende lacunes in het verhaal zou aanvullen. Maar ze bleef gewoon doorrijden op haar oppassende, veilige manier. ‘Zou je me iets meer willen vertellen? Voor wie het geld bestemd was, bijvoorbeeld?’

Angela wiegde haar hoofd heen en weer, maar in plaats van antwoord te geven, zette ze de radio aan. Het was een voorgeprogrammeerde zender die ze gevonden had tijdens de lange rit vanuit Wenen. Sloveense popmuziek, merkte Charles op. Verschrikkelijke bagger.

‘En misschien kun je me vertellen waarom we de informatie over zijn laatste verblijfplaats van de sova moesten vernemen en niet van onze eigen mensen.’

Alsof hij niets gezegd had, gaf ze een slinger aan de volumeknop, en weë boybandharmonieën vulden de auto. Eindelijk begon ze te praten. Charles moest zich over de versnellingspook naar haar toe buigen om haar te kunnen verstaan.

‘Ik weet niet zeker van wie de orders oorspronkelijk afkomstig waren, maar ze bereikten ons via New York. Via het bureau van Tom. Zijn keuze voor Frank lag voor de hand. Oudgediende met een vlekkeloze staat van dienst. Geen blijk van ambities. Geen drankprobleem,

niets dat hem in opspraak zou kunnen brengen. Hij was iemand aan wie ze drie miljoen konden toevertrouwen. En nog belangrijker: hij heeft hier familie. Als de Slovenen hem in de buurt van het resort zouden zien rondscharrelen, zou dat geen enkele achterdocht opwekken. Hij houdt elke zomer vakantie in Portoro–, spreekt vloeiend Sloveens.’ Ze liet een schorre lach horen. ‘Hij bleef zelfs met ze staan praten. Heeft Tom je dat niet verteld? Op de dag dat hij aankwam, zag hij een agent van de sova in een souvenirshop en kocht een klein zeilbootje voor hem. Typisch Frank.’

‘Zijn stijl bevat me wel.’

Angela keek hem aan alsof hij zojuist een ongepast ironische opmerking had gemaakt. ‘Het had een abc’tje moeten zijn. Frank neemt zaterdag – twee dagen geleden – het geld mee naar de haven en volgt de gebruikelijke procedure, noemt het wachtwoord, geeft de koffer af. In ruil daarvoor krijgt hij een adres. Hij gaat naar een telefooncel, belt Wenen en geeft het adres door. Vervolgens rijdt hij terug naar huis.’

Het nummer was afgelopen en een jonge diskjockey begon in het Sloveens te blèren over de wáánzinnige band die hij net had gedraaid, terwijl hij het intro van het volgende nummer inmixte, een suikerzoe-
te ballad.

‘Waarom had hij dan geen ondersteuning?’

‘Die had hij wel,’ zei ze, terwijl ze in de achteruitkijkspiegel keek. ‘We hebben Leo Bernard gestuurd. Je hebt hem een paar jaar geleden in München ontmoet, weet je nog?’

Charles herinnerde zich een boom van een kerel uit Pennsylvania. Leo had in München dienstgedaan als hun sterke man op de achtergrond, tijdens een operatie met de Duitse inlichtingendienst tegen een Egyptisch heroïnekartel. Ze hadden Leo’s vechtkunst niet op de proef hoeven stellen, maar het had Charles een veilig gevoel gegeven die grote man achter de hand te hebben. ‘Ja. Leo was lachen.’

‘Nou, hij is dood,’ zei Angela en ze wierp opnieuw een blik in de achteruitkijkspiegel. ‘Op zijn hotelkamer, één verdieping boven die van Frank. Negen millimeter.’ Ze slikte. ‘Met zijn eigen wapen vermoedelijk, hoewel we dat wapen niet kunnen vinden.’

‘Heeft iemand het gehoord?’

Ze schudde haar hoofd. ‘Leo had een demper.’

Charles liet zich weer in zijn stoel zakken en keek onwillekeurig in

de zijspiegel. Hij draaide het volume zachter toen een vrouw met gering succes probeerde een hoge ε te halen. Daarna zette hij de radio uit. Angela liet weinig los over de belangrijkste feiten van deze zaak – het waaróm van al dat geld. Maar dat kon wachten. Nu wilde hij zich eerst een beeld vormen van de gebeurtenissen. ‘Wanneer zijn ze in Portoro– aangekomen?’

‘Vrijdagmiddag. De zevende.’

‘Schuilnamen?’

‘Frank niet. Daar was hij te bekend voor. Leo gebruikte een oude schuilnaam, Benjamin Schneider, Oostenrijker.’

‘De volgende dag, zaterdag, vond de overdracht plaats. In welk deel van de havens?’

‘Dat heb ik ergens opgeschreven.’

‘Hoe laat?’

‘’s Avonds. Zeven uur.’

‘En Frank is verdwenen om...?’

‘Hij is zaterdagochtend om vier uur voor het laatst gezien. Tot dat tijdstip zat hij te drinken met Bogdan Krizan, het lokale hoofd van de sova. Een oude vriend van hem. Vervolgens wordt om ongeveer twee uur die middag het lichaam van Leo gevonden door schoonmakers van het hotel.’

‘En de haven? Heeft iemand gezien wat zich daar om zeven uur heeft afgespeeld?’

Ze wierp nogmaals een blik in de achteruitkijkspiegel. ‘We waren te laat. De Slovenen zijn ons natuurlijk niet komen vragen waarom Frank souvenirs voor hen kocht. En wij hoorden pas na zevenen dat Leo dood was. Zijn papieren waren goed genoeg om de Oostenrijkse ambassade meer dan acht uur bezig te houden.’

‘Voor drie miljoen dollar hadden jullie niet nog een paar mensen in kunnen vliegen om een oogje in het zeil te houden?’

Angela’s gezicht verstrakte. ‘Misschien wel, maar dat is wijsheid achteraf, en daar hebben we nu niets aan.’

De incompetentie verbaasde Charles en tegelijkertijd ook weer niet. ‘Wiens verantwoordelijkheid was het?’

Terwijl ze eens te meer in de spiegel keek, werd haar gezichtsuitdrukking nog strakker en kreeg ze een kleur. Dus het was haar schuld, dacht hij, maar ze zei: ‘Die van Frank. Hij wilde dat ik in Wenen bleef.’

‘Het was Frank Dawdles idee om op pad te gaan met drie miljoen dollar en maar één bewaker?’

‘Ik ken hem. Jij niet.’

Ze sprak die laatste woorden uit zonder haar lippen te bewegen. Charles voelde de behoefte om haar te vertellen dat hij haar baas wel degelijk kende. Hij had in 1996 een keer met hem samengewerkt om een gepensioneerde communistische spion uit een of ander niet nader beschreven Oostblokland die in Wenen was neergestreken, uit de weg te ruimen. Maar daar mocht zij niets van weten. Hij legde een hand op haar schouder om een beetje medeleven te tonen. ‘Ik zeg niets tegen Tom voordat we een paar echte antwoorden hebben. Oké?’

Ze keek hem eindelijk met een vermoeid glimlachje aan. ‘Dankjewel, Milo.’

‘Het is Charles.’

De glimlach kreeg iets sardonisch. ‘Ik vraag me af of je eigenlijk wel een echte naam hebt.’

3

De rit van een uur voerde vlak langs de Italiaanse grens en naarmate ze de kust naderden werd de begroeiing langs de snelweg minder dik en kwamen ze in open terrein. De warme ochtendzon weerkaatste op de weg terwijl ze langs Koper en Izola reden. Charles keek naar de lage struiken, de mediterrane architectuur en de ZIMMER FREI-borden waarmee elke afslag vol stond. Hij werd er weer aan herinnerd hoe mooi dit kleine stukje kust eigenlijk was. Amper vijftig kilometer lang, maar gedurende eeuwen van regionale oorlogen beurtelings betwist door Italianen, Joegoslaven en Slovenen.

Rechts van hen konden ze af en toe een glimp van de Adriatische Zee opvangen en door het open raam kwam de geur van zout. Hij vroeg zich af of zijn eigen redding in zo iets zou kunnen liggen. Verdwijnen, en dan de rest van zijn leven slijten aan zee, onder de hete zon. Het soort klimaat dat de instabiliteit uit je brandt. Maar hij zet-

te het van zich af, omdat hij de waarheid al kende: van omgeving veranderen lost niets op.

Hij zei: ‘Dit gaat ons niet lukken als je me de rest van het verhaal niet vertelt.’

‘Welke rest?’ Ze zei het alsof ze geen idee had.

‘De reden. Waaróm Frank Dawdle hierheen is gestuurd met drie miljoen dollar.’

Tegen de achteruitkijkspiegel zei ze: ‘Oorlogsmisdadiger. Bosnische Serviër. Grote vis.’

Ze reden langs een klein, roze hotelletje, en daarna ontvouwde de baai van Portoro– zich, vol zon en glinsterend water. ‘Wie?’

‘Doet dat er echt toe?’

Hij nam aan van niet. Karad–iæ, Mladiæ, of om het even welke andere gezochte *iæ* – het verhaal was altijd hetzelfde. Ze hadden, net als de Kroatische zeloten aan de andere kant van de gevechtslinies, allemaal een hand gehad in de Bosnische genocides die ervoor hadden gezorgd dat een ooit bewonderd, multi-etnisch land tot internationale paria was geworden. Sinds 1996 waren deze mannen voortvluchtig, verborgen door sympathisanten en corrupte ambtenaars en stonden ze onder beschuldiging van het Internationale Tribunaal voor oorlogsmisdaden in het voormalige Joegoslavië. Misdaden tegen de menselijkheid, genocide, schendingen van de Geneefse Conventies, moord, plundering en oorlogsmisdaden. Charles tuurde naar de Adriatische Zee en snoof de wind op. ‘De VN looft vijf miljoen uit voor deze figuren.’

‘O, deze man vróeg vijf,’ zei Angela, terwijl ze vaart minderde achter een rij auto’s met Sloveense, Italiaanse en Duitse nummerborden. ‘Maar het enige wat hij had, was een adres, en hij wilde het geld van tevoren zodat hij kon verdwijnen. De VN vertrouwde hem niet en ging niet op zijn aanbod in, vervolgens bedenkt een of andere wijsneus op het hoofdkantoor in Langley dat we hem zelf in handen moeten zien te krijgen voor drie. Een pr-stunt. We kopen de glorie van een arrestatie en wijzen eens te meer op de incompetentie van de VN.’ Ze haalde haar schouders op. ‘Vijf of drie – je bent hoe dan ook miljonair.’

‘Wat weten we over hem?’

‘Hij wilde tegen ons niets loslaten, maar Langley heeft het uitgezocht. Duan Maskoviæ, een Serviër uit Sarajevo die zich in het begin

van de oorlog bij de milities heeft aangesloten. Hij maakte deel uit van de entourage die de grote jongens verborgen houdt in de heuvels van de republiek Srpska. Twee weken geleden heeft hij hun gelederen verlaten en contact gezocht met het VN-bureau voor de mensenrechten in Sarajevo. Blijkbaar krijgen ze daar dagelijks mensen zoals hij over de vloer. Dus belt onze kleine Duan met onze ambassade in Wenen en vindt daar een gewillig oor.’

‘Waarom heeft hij het niet gewoon ter plekke afgehandeld? In Sarajevo?’

Het verkeer stroomde gestaag door en ze reden langs winkels met bloemen en internationale kranten. ‘Hij wilde het geld niet in Bosnië innen. Wilde zelfs niet dat het door de ambassade in Sarajevo zou worden georganiseerd. En hij wilde niet dat er iemand die in een van de voormalige Joegoslavische republieken gestationeerd was bij betrokken zou zijn.’

‘Hij is niet op zijn achterhoofd gevallen.’

‘Voor zover wij hebben kunnen nagaan, heeft hij in Kroatië een boot geregeld waarmee hij op de Adriatische Zee zou liggen wachten tot zaterdagavond zeven uur. Dan zou hij snel naar binnen kunnen glippen, de deal sluiten en er weer tussenuit knijpen voordat hij zich bij de havenmeester zou hoeven melden.’

‘Ik snap het,’ zei Charles, die ondanks zijn terugkerende maagkrampen eindelijk genoeg informatie had om zich een beeld te vormen van de verschillende betrokkenen en hun onderlinge verbanden.

‘Zal ik de kamer regelen?’

‘Laten we eerst in de haven gaan kijken.’

De haven van Portoroč lag in het midden van de baai, daarachter bevond zich de jarenzestigarchitectuur van Hotel Slovenia, waarvan de naam in een golfmotief in lichtblauwe letters op het witte beton stond geschreven. Ze parkeerden de auto een eindje van de hoofdweg vandaan en wandelden langs winkels die allerlei prullaria verkochten, zoals modelzeilbootjes en T-shirts met teksten als PORTOROČ- en I LOVE SLOVENIA en MY PARENTS WENT TO SLOVENIA AND ALL I GOT... Gezinnen op sandalen sjokten aan ijsjes en sigaretten lurkend voorbij. Achter de winkeltjes lag een rij kleine steigers vol pleziervaartuigen.

‘Welke is het?’ vroeg Charles.

‘Zevenenveertig.’

Hij ging haar voor, handen in zijn zak, alsof hij met zijn vriendin van het uitzicht en de zon liep te genieten. De bemanningen en kaptains van de motor- en zeiljachten sloegen geen enkele acht op hen. Het was bijna middag, tijd voor de siësta of een drankje. Duitsers en Slovenen zaten te soezen op de hete dekken van hun bootjes en de enige stemmen die er te horen waren, kwamen van kinderen die de slaap niet konden vatten.

Zevenenveertig was leeg, maar in negenenveertig lag een bescheiden jacht dat de Italiaanse vlag voerde. Aan dek zat een dikke vrouw die probeerde een worst van zijn vel te ontdoen.

‘*Buon giorno!*’ zei Charles.

De vrouw knikte beleefd.

Charles’ Italiaans was maar zozo, dus vroeg hij Angela of ze te weten kon komen wanneer de vrouw in Portoro– was binnengelopen. Angela barstte los in een spervuur van Romeins-Italiaans dat klonk als een uitbarsting van beledigingen, maar de worstenvrouw glimlachte en zwaaide met haar handen terwijl ze beledigingen terugwierp. Het eindigde met Angela die ‘*Grazie mille*’ zwaaide.

Charles zwaaide ook en boog zich terwijl ze weglieden naar Angela toe. ‘En?’

‘Ze is hier zaterdagavond aangekomen. Er lag een motorboot naast hen – een smerig ding, volgens haar – maar die is kort na hun aankomst vertrokken. Om een uur of halfacht, acht, denkt ze.’

Na een paar stappen realiseerde Angela zich dat Charles ergens achter haar stil was blijven staan. Hij had zijn handen op zijn heupen en hij staarde naar de lege plek met het kleine bordje ‘47’. ‘Hoe schoon denk je dat dit water is?’

‘Ik heb wel eens vaker gezien.’

Charles gaf haar zijn jasje en begon zijn overhemd los te knopen terwijl hij zijn schoenen uittrapte.

‘Je gaat toch niet...?’ vroeg Angela.

‘Als de uitwisseling daadwerkelijk heeft plaatsgevonden, dan is er waarschijnlijk iets misgegaan. Als het daarbij tot schermutselingen is gekomen, zou hier wel eens iets in het water kunnen zijn gevallen.’

‘Of,’ zei Angela, ‘als Duan slim is, dan heeft hij Franks lichaam mee de Adriatische Zee op genomen en hem daar overboord gegooid.’

Charles wilde haar zeggen dat hij Duan Maskoviaë al had afgeschre-

ven als moordenaar – Duan had er geen enkel voordeel bij om een man te vermoorden die hem geld zou geven voor een simpel adres zonder verdere vragen – maar hij bedacht zich. Hij had geen tijd om te bekvechten.

Hij kleepte zich uit tot op zijn boxershorts en verborg de pijnscuuten in zijn maag terwijl hij zich bukte om zijn broek uit te trekken. Hij droeg geen onderhemd en zijn borst was bleek van een week onder de grijze Amsterdamse luchten. ‘Als ik niet bovenkom...’

‘Kijk niet naar mij,’ zei Angela. ‘Ik kan niet zwemmen.’

‘Dan moet je Signora Salami halen om me te komen redden.’

Voordat ze een antwoord had kunnen bedenken was Charles met zijn voeten vooruit in de ondiepe baai gesprongen. Het was een schok voor zijn door de drugs uiterst gevoelige zenuwen, en even ademde hij bijna in; hij moest zichzelf dwingen om het niet te doen. Hij zwom terug naar de oppervlakte en wreef over zijn gezicht. Angela, aan de rand van de steiger, keek glimlachend op hem neer. ‘Nu al klaar?’

‘Zorg dat je mijn hemd niet kreukt.’ Hij dook weer onder en opende zijn ogen.

Met de zon bijna loodrecht aan de hemel, waren er nauwelijks schaduwen onder water. Hij zag de vuilwitte rompen van de bootjes en de zwartheid waar hun onderkanten afbogen in de duisternis. Hij liet zijn handen langs de Italiaanse boot in box nummer negenenvertig glijden en volgde de contouren in de richting van de boeg, waar een dikke lijn omhoog liep naar de steigerpalen waaraan het schip vastlag. Hij liet de lijn los en dook met zijn handen voor zich uit, op de tast het diepe duister onder de steiger in. Hij voelde levende dingen – een kartelige schelp, slijm, de schubben van een vis – maar net toen hij aanstalten maakte om weer naar de oppervlakte te zwemmen, voelde hij iets anders. Een zware werkschoen met een harde zool. Die zat vast aan een voet, een spijkerbroek, een lichaam. Opnieuw moest hij de neiging onderdrukken om in te ademen. Hij gaf een ruk, maar het stijve, koude lichaam gaf niet mee.

Hij kwam boven om adem te halen, negeerde Angela’s spottende opmerkingen en dook weer onder. Toen hij het lichaam eenmaal naast de Italiaanse boot had gesleept waar het iets minder donker was, zag hij door de wolk van losgekomen zand heen waarom het hem zo veel moeite had gekost. Het opgezwollen lichaam – een man met een don-

kere baard – zat met een touw om zijn middel vast aan een zware metalen pijp: een motoronderdeel, dacht hij.

Naar adem snakkend kwam hij weer boven. Dit water, dat even tevoren nog zo schoon had geleken, was nu besmet. Hij spoog wat water uit en veegde met de rug van zijn hand zijn mond af. Boven hem stond Angela met haar handen op haar knieën en zei: ‘Ik kan mijn adem wel langer inhouden dan dat. Kijk maar.’

‘Help me aan de kant.’

Ze legde zijn kleren op een stapeltje, knielde op de steiger en stak hem een arm toe. Even daarna zat hij met opgetrokken knieën op de rand van de steiger uit te druipen. Een briesje deed hem huiveren.

‘En?’ vroeg Angela.

‘Hoe ziet Frank eruit?’

Ze stak een hand in de binnenzak van haar blazer en haalde een fotootje tevoorschijn, dat ze bij zich had gestoken om aan vreemdelingen te laten zien. De foto was recht van voren genomen, somber maar doeltreffend belicht, zodat Franks gelaatstrekken duidelijk zichtbaar waren. Een gladgeschoren man, kaal van boven, grijs haar bij de oren, een jaar of zestig.

‘Hij heeft nadat deze foto is genomen toch geen baard laten staan?’

Angela schudde haar hoofd, en haar gezicht kreeg een bezorgde uitdrukking. ‘Maar op de laatst bekende foto van Maskoviæ...’

Hij kwam overeind. ‘Tenzij de moordcijfers van Portoro– onlangs zijn ontploft, ligt je Serviër daar beneden.’

‘Ik weet niet...’

Charles onderbrak haar voordat ze hem tegen kon spreken: ‘We zullen met de sova gaan praten, maar jij moet Wenen bellen. Nu. Onderzoek Franks kantoor. Kijk of er dingen missen. Zoek uit wat er op zijn computer stond voordat hij verdween.’

Hij schoot zijn overhemd aan, de witte stof kleurde grijs door zijn natte lichaam. Angela was bezig met haar telefoon, maar haar vingers hadden moeite met de toetsen. Charles nam haar handen in de zijne en keek haar in de ogen.

‘Dit is serieus. Oké? Maar wind je niet op voordat we alles weten. En laten we dat lichaam nog even voor de Slovenen verzwijgen. We willen niet dat ze ons vasthouden om vragen te stellen.’

Ze knikte.